

ELŐHANG

1997. február: a könyv írásának úgy a felénél tarthattam, amikor a postás ajánlott levelet hozott egy belgrádi kollégámtól. A boríték zsúfolva volt mindenféle újságkivágással, plakáttal, képeslappal és fényképpel; a madzaggal összefogott foszladozó csomag tartalmazott egy rövid levelet is, mely az elmúlt néhány hónap drámái, ma már világszerte ismert szerb eseményeit kommentálta. „Tényleg el kellene jönnöd, hogy a saját szemeddel lásd a tegnapi, tegnapelőtti csodákat.” – kezdődött a levél. „Az államilag irányított televízió híradója alatt esténként ezrek jönnek össze a »divat a zaj«-mozgalom keretében. Az emberek kitarják lakásuk ablakait, lábasokkal és fedőkkel csőrömpölnek, autójuk kürtjét bögetik, vagy egész egyszerűen békésen ballagnak csoportokban az utcákon, és sípjait, pikuláikat és trombitáikat fújják. Amikor a műsor véget ér, a zenebona egyből elhallgat. Emberek ezrei vonulnak így kis csoportokban Belgrád kihalt utcáin. A rendőrségi kordonok egyszerűen képtelenek feltartóztatni őket, főleg, mivel a diákok »kordonnal szemben kordont« alkotnak, és mert a sétálók száma napról napra nő.”

„A sétálás fontos számunkra” – folytatódott a levél. – „Tulajdonképpen a tér iránti igényünket szimbolizálja. A mi új civil szabadságunkat. Az útvonalakat és gyülekezési pontokat általában mobiltelefonon adják meg és irányítják. Mindenhol járunk, ahol csak lehet: az egyetemi tömbök körül, az oktatási minisztérium épülete, a Politika kiadóhivatala és a tojásokkal megdobált Szerb Televízió előtt. A sétálók időnként körbe-körbe járnak, mint a rabok a börtönben. Az időjárás közben szokatlanul hidegre fordult: mínusz tíz fok, vagy még annál is hidegebb van. A szimpatizánsok teával, kávéval, enivalóval látják el a sétálókat. A diákszervezetek mindenkit figyelmeztetnek, hogy tartózkodjanak az alkoholtól. Nagy tüntetések voltak a Köztársaság téren is, virágokkal, plakátokkal, zászlókkal, jókedvű gyerekekkel, jelmezekkel, zenészekkel, színészekkel, közben fütyültek, táncoltak, a nemzeti himnuszt játszották. A tüntetők nem felejtik el, hogy a Balkánon élnek. Sok mondanivalójuk van a nacionalizmusról és a háborúról, a

törvénytelenégekről és az elszegényedésről. De azt is érzik, hogy vannak jelek a mindennapi életben, különösen a családokon, a kulturális és oktatási szervezeteken belül, hogy a tisztesség, a nyitottság és a független személyiség kialakulása máig fennmaradt. Talán ezért marad csendben és válik láthatatlanná az elnökünk és az ő Lady Macbethje. Minden bizonnyal szimatot kaptak arról, mi az, amit már nem lehet megemészteni: egy civil társadalom formálódik az országban.”

1997. szeptember: közeledett a könyv írásának befejezte, amikor Dr. Mahathir bin Muhammad, Malajzia miniszterelnöke beszédet mondott egy konferencián, hogy közhírré tegye országának új „multimédiás szuperfolyosóját” (*Multimedia Super Corridor*, MSC).¹ Malajzia új nemzetközi repülőtérétől északi irányban Kuala Lumpurig, amit jelenleg a Petronas két égbe nyúló ikertornya ural, az MSC egy tizenöt-ször ötven kilométeres zóna, amely Malajzia hozzájárulását szimbolizálja a digitális kommunikációs technológia új forradalmán alapuló jövőhöz, ahogyan Dr. Mahathir fogalmazott. Elmagyarázta, mi mindent nyújt ez a kijelölt zóna ama vállalatoknak, amelyek be akarnak ruházni a technika jelenlegi állása szerinti legmodernebb eszközökbe, ami lehetővé teszi számukra, hogy az elektronikus kereskedelem útján kiterjesszék vállalkozásuk határterületeit, élénk kapcsolatot tartsanak a világszerte dolgozó vállalatvezetőkkel, és növeljék tökélekedtségüket az Internet segítségével. Az MSC az intelligens, Cibberjaya nevű várost és a „bekábelezett” szövetségi fővárost, Putrajayát készülő magában foglalni, közölte Dr. Mahathir. Azt is bejelentette, hogy az első futurisztikus épületet, a „Cyberview”-t már befejezték, rövidesen kész lesz a Multimediaegyetem épülete, és több mint 40 malajziai és külföldi vállalat – beleértve az olyan óriáscégeket, mint a Microsoft, amelynek alapítója, Bill Gates tagja az MSC nemzetközi tanácsadó testületének – vállalt kötelezettségeket a projektben.

Miközben rámutatott arra, hogy az MSC szerves része a szélesebb körű Vision 2020 átfogó tervnek, Dr. Mahathir beszédében ígéretet tett arra, hogy országát az „elektronikus közigazgatás” révén az Információ Korába vezeti. A prioritások közé tartozik a „papírmentes” közigazgatási adminisztráció és az automatizált kormányzati beszerzés. Az elektronikus közigazgatás mellett sokkal jobban átlátható, hatékony és hatásos szolgáltatásokat biztosít a polgárok számára – például a „mindent egy helyen”-ablak szolgáltatás kifejlesztésével, mely révén a polgárok egy bevásárlósétány pavilonját is elérhetik, vagy személyi számítógépük segítségével megújíthatják a jogosítványukat vagy kifizethetik a villanyszámlájukat egyetlen művelettel. Az elektronikus közigazgatás szikár közigazgatás lesz, ígérte Dr. Mahathir.

¹ Dr. Mahathir bin Muhammad: „Inventing our Common Future”; a Multimedia Asia 1997 (MMA '97) konferencián és kiállításon tartott előadás (Mines Resort City, Seri Kembangan, Malajzia, 1997. szeptember 16.).

„A közigazgatási költségek nem túl nagyok. A magánszektor bevonjuk az infrastruktúrába” – jelentette ki, mielőtt egy további ígéretet tett volna, nevezetesen, hogy a Multimedia Super Corridor hosszú távú hatását elsődlegesen a kormány és a közigazgatás alatti rétegben, a szociális tartományban lehet majd érzékelni. Az MSC nem csak arra fog szolgálni, hogy olyan új szolgáltatásokat és termékeket alakítson ki, mint a világ első pénztárca méretű, „e-igazolvány”-nak nevezett többfunkciós számítógépe. Malajziának az információs technika alkalmazásával a tudásalapú társadalomba történő átalakítása a malajziaiak mindennapjait fogja megváltoztatni. „Fejlett országgá akarunk válni, de a magunk mintája szerint” – vonta le a következtetést Dr. Mahathir. „Malajzia távlati tervei e minta tartalmát a civil társadalom létrehozásaként határozzák meg. Civil társadalom alatt mi olyan közösséget értünk, amely öngazgató és amelyhez az emberekben rejlő tudás, gyakorlat és értékek használata ad erőt. Egy ilyen társadalom lehetővé fogja tenni valamennyi malajziai polgár számára, hogy életüket, sorsukat és méltóságukat maguk uralják, nemcsak itt és most, hanem a jövőben is.”